

Saimnieko ar skatu

Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija

Kooperācija – labākai un ilgtspējīgākai mežu apsaimniekošanai

Mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības «Mūsu mežs» biedrs Žanis Andersons apsaimnieko 38 hektārus meža Saldus novadā. Kooperatīvā viņš darbojas jau četrus gadus. «Iestāties kooperatīvā mani pamudināja citu saimnieku pieredze. Mana pamatnodarbošanās ir lauksaimniecība. Vēlējos, lai arī mans mežs būtu apsaimniekots kārtīgi un ilgtspējīgi. Sapratu, ka viens pats netikšu galā, tāpēc iestājos kooperatīvā,» stāsta Žanis Andersons.

Darbojoties kooperatīvā, viņš slavē tieši kooperācijas praktisko pusi. «Varu uzticēties, ka viss tiks kārtīgi izstrādāts un, kad pienāks laiks, tiks novākta laba raža. Tajā pašā laikā man nav jāuztraucas, kur dabūšu stādus meža atjaunošanai vai kurš iztīrīs jaunaudzes. Ir drošības sajūta par ilgtspējīgu sadarbību,» stāsta meža saimnieks.

Viņš savā darbā un meža apsaimniekošanā lielākoties palaujas uz savu vīziju, un kooperatīvs tam pielāgojas. Kooperatīva speciālisti iesakot, kā būtu labāk, bet tajā pašā laikā ļaujot darīt pašam. Ir pastāvīga mijiedarbība starp saimnieka vīziju un kooperatīva speciālistu viedokli. «Uzskatu, ka tur, kur aug mežs, jābūt kārtīgam mežam. Visam nav jābūt vienveidīgam un ļoti skaistam. Ieejot mežā, ir jāsajūt, ka tas elpo, ka tur pastāv dabas daudzveidība, ir jāsajūt, ka tas ir Latvijas mežs,» uzskata saimnieks.

Saskata priekšrocības

Arī mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības «Mežsaimnieks» biedrs Edgars Samītis kooperācijā saskata vairākas priekšrocības. Viņš Valdemārpils apkaimē apsaimnieko aptuveni 20 hektārus meža un kooperācijā iesaistījās 2015. gadā. Edgara Samīša mežs atrodas senču īpašumā, kur bija vec-tēva un vecvectēva mājas, un

tas uzliek papildu atbildību. «Mežā auga ļoti daudz baltalkšņu, vecas apses, un tēvs sacīja, ka nepieciešams izzāgēt daudz koku. Man vajadzēja padomu, kā labāk to darīt. Tolaik kooperatīvs «Mežsaimnieks» bija neliels un nekas daudz par to nebija dzirdēts. Sieva nejauši redzēja sižetu televīzijā, vēlāk parādījās informācija par iespēju saņemt Eiropas Savienības finansējumu apmežošanai, augsnes gatavošanai, stādu iegādei un baltalkšņu neproduktīvo audžu nomaiņai. Sāku interesēties un tā nonācu līdz «Mežsaimniekam,» atceras Edgars Samītis.

Iestājoties kooperatīvā, viņš esot saņēmis vērtīgas konsultācijas, kā labāk darboties. Tolaik vēl nebija iespējis visus dokumentus kārtot elektroniski, kā tas ir pašlaik, un pašam dokumentus vajadzēja nogādāt mežniecībā, tāpēc konsultanta padoms atvieglāja darbu. Tagad Edgars Samītis jau pats ir ieguvis mežsaimnieka izglītību, līdz ar to zināšanu un vairāk un katrs pieņemtais lēmums ir izsvērts.

«Kooperatīvs ir ilgtermiņa attiecības, un šādās attiecībās abām pusēm ir jābūt apmierinātām. Daļai meža izstrādātāju galvenais mērķis ir maksimāli nopelnīt šodien, bet tas nav ilgtspējīgs risinājums. Ja runā par praktisko pusi, nereti meža īpašniekiem ir grūtības ar stādāmā materiāla iegādi, un tieši kooperatīvs ir tas, kas palīdz stādus iegādāties savlaicīgi. Tiesa, iepriekš ir jāplāno veicamie darbi un jāpiesaka vajadzīgais stādu daudzums. Darbojoties kooperatīvā, vieglāk ir realizēt kokmateriālus. Turklāt, kooperatīvam kļūstot lielākam, pastāv iespējas pārdot par lielāku cenu, taču jābūt arī administratīvajām izmaksām. Visu saskaitot, vairāk paliek pāri pašam saimniekam, nekā tas būtu gadījumā, ja kokmateriālus realizētu uzpircējam,» stāsta «Mežsaimnieka» biedrs.

Abi meža apsaimniekotāji – gan Žanis Andersons, gan Edgars Samītis – ir vienprātis, ka ar vienu mazu spēlētāju

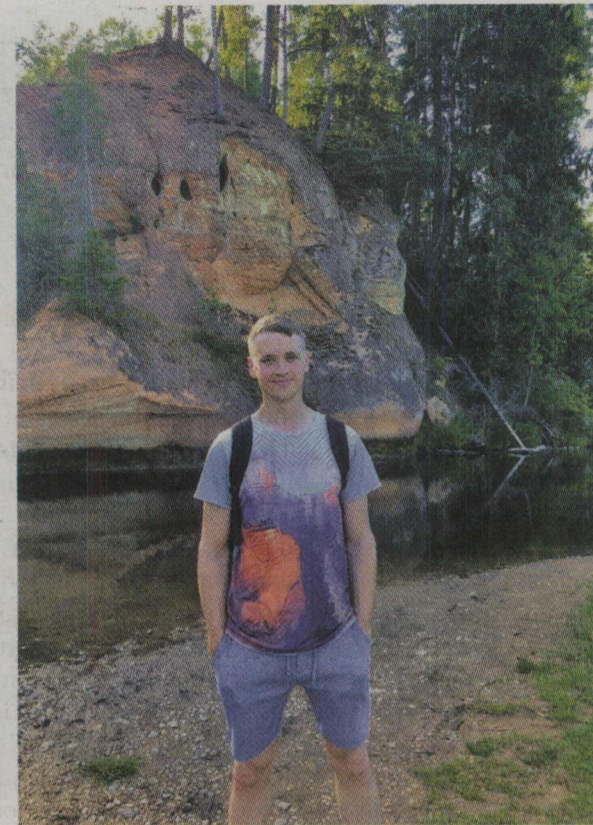

FOTO: PUBLICITĀTES

tirgū nerēķinās un pārdošanas cena, ko saņem mazs saimnieks, atšķiras no lielapjoma piegādēm. «Pirms iestājos kooperatīvā, pats organizēju visus darbus – viena brigāde kokus nocirta, otra izveda, un katrs pamanījās no manis paņemt vienu vai divus eiro klāt, un, visu sasummējot, jau pirms koku realizācijas bija skaidrs, ka saņemšu mazāk. Ja esi mazs spēlētājs, maz ko vari ietekmēt. Kooperatīvā tas tā nav,» uzsver Žanis Andersons.

Ar ilgtspējīgu skatu

Lai mežs kļūtu vērtīgāks, tam ir jābūt ilgtspējīgi apsaimniekotam, un tas nozīmē striktu plānošanu. Ar kooperatīva palīdzību Žanis Andersons realizējis vairākus Eiropas Savienības projektus – jaunaudžu tīrīšanu un retināšanu un mežaudzes nomaiņu, nomainot baltalkšņus pret bērzu un egli. Tas ir finansiāli ietilpīgs pasākums, kura augļus varēs plūkt pēc 50 gadiem, bet vienlaikus tas ir ieguldījums nākotnē, spriež meža apsaimniekotājs. Veicot baltalkšņu mežaudzes nomaiņu pret bērzu un egli un katru gadu veicot pilnu agrotehnisko tīrīšanu, mežs ir atgūvis. «Iepriekš baltalksnis nomāca pārējos augus, bet tagad mežā atkal ir meža avenes un citi

augi, kam pietiek vietas augšanai. Te arī saskatu ilgtspēju, nevis vēlmē uzreiz iegūt kokmateriālus. Jābūt skaidram skatam nākotnē, lai potenciāli varētu iegūt labāku materiālu un mežs pēc iespējas vairāk piesaistītu oglekli,» savā pieredzē dalās Žanis Andersons.

Viņš atceras, ka senāk bija grūti iegādāties stādus, jo vienam to nebija, otram negribējās ar tik mazu daudzumu krāmeties. Savukārt kooperatīvs apkopo visu biedru informāciju par to, cik daudz stādu vajadzēs nākamajam gadam, tādējādi stādus var iegādāties izdevīgāk, jo kooperatīvs kā lielāks spēlētājs var nokaulēt cenu un dabūt lielāku apjomu. Tas arī nozīmē striktu plānošanu, kas

vienlaikus ir izdevīga katram kooperatīva biedram. Žanis Andersons to salīdzina ar lauksaimniecības nozari, kur agrāk katrs paļāvies tikai uz sevi, izejvielas un materiālus pērkot pavasarī pirms sezonas sākuma, bet tagad viss nepieciešamais tiek iepirkts jau rudenī. Līdzīgs darbs ar kooperatīva palīdzību notiek mežsaimniecības jomā, kur privāto mežu īpašniekiem jādomā vairākus soļus uz priekšu, kalkulejot, ko darīt nākamajā gadā, kuru jaunaudzi tīrīt, kur stādīt mežu, cik stādu vajadzēs. «Tas veicina to ilgtspējīgo ritmu, kas visu iegriež, līdzī paraujot cilvēkus, kas līdz šim nav aizdomājušies par ilgtspējīgu saimniekošanu,» piebilst Žanis Andersons.

VIZĪTKARTE

MPKS «Mūsu mežs»

Biedru skaits: 71
Apgrozījums (2021. gadā): 453,3 tūkstoši eiro
Apsaimniekojamā platība: 3000 ha
Kontakti: tālruna numurs 24002400, e-pasta adrese info@musumezs.lv
www.musumezs.lv

MPKS «Mežsaimnieks»

Biedru skaits: 644
Apgrozījums (2021. gadā): 8,6 miljoni eiro
Apsaimniekojamā platība: 12 144 ha
Kontakti: tālruna numurs 24225225, e-pasta adrese info@mezsaimnieks.lv
www.mezsaimnieks.lv